

Speciaal voor de jongere fans om duurzaam mee te spelen

Güs

In het bos vinden de Güs, de magische boswezens, edelstenen waarmee ze planten genezen. Voor elke plant is een eigen, geheim recept. De helende kristallen verzamel je op open plekken tussen de bomen, maar: het magische bos is continu in beweging. *Marbushka, 4 spelers, vanaf 5 jaar, € 39,95*

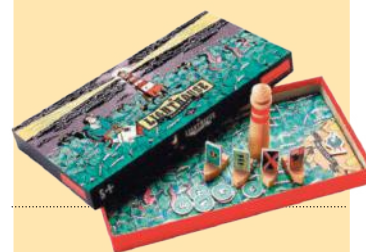
Mandala

De Mandala is een eeuwenoud Tibetaans symbool. Met gekleurd zand maken boeddhisten een symbolische kaart van de wereld. Nu zie je voor jonge kinderen variaties, zoals deze set met 120 onderdelen in verschillende vormen. Leer tellen en sorteren. *Mandala Naturel Hout Mix, Grapat, vanaf 3 jaar, € 35,65*

I Know mini: de aarde

Een soort triviaant over de aarde, vol fascinerende vragen en wonderen van de planeet. En de mensen die erop leven. *Tactic, 2-4 spelers, vanaf 15 jaar, € 11,69*

The Lighthouse

Storm op zee! Welke zeilboot is het eerste bij de vuurtorenwachter om hem snel weer naar zijn vuurtoreneiland te brengen? *Marbushka, 2-4 spelers, vanaf 5 jaar, € 34*

Little cooperation

Op het ijs proberen vier dieren hun iglo terug te winnen. Kinderen leren samen te werken, want alleen met elkaar zorgen ze ervoor dat de ijsbrug niet instort. *Djeco, 2-4 spelers, vanaf 2 jaar, € 20,95*

Familou

Bij dit kaartspel gaat het om overleggen en samenwerken. Breng de zeven families weer bij elkaar voordat de wolf komt. *Djeco, 2-4 spelers, vanaf 5 jaar, € 7,95*

Veggie planet

Is avocado groente of fruit? En waar komt het vandaan? Door het dubbelzijdige bord is het spel geschikt voor verschillende leeftijden. Gemaakt met plantaardige inkt. *Janod & het Wereldnatuurfonds, 2-4 spelers, vanaf 5 jaar, € 24,95*

Hikes

Wandelend over het bordspel stellen spelers elkaar vragen of krijgen opdrachten. Het spel draait niet om winnen, maar om verbintenis krijgen met anderen en elkaar beter leren kennen. *Filosovaardig, 2-10 spelers, vanaf 7 jaar, € 33,95*

The Forgotten Kingdom

Tovenaar Khaos heeft de geschiedenis van het koninkrijk gewist toen hij raasde van woede. Alle verhalen en foto's zijn verdwenen. Spelers moeten problemen oplossen en monsters verslaan zodat er geheugenstukken vrijkomen uit de Mine of Memories. *Marbushka, 2-6 spelers, vanaf 13 jaar, € 49,95*

Houten Bever Spel

De beaver heeft hulp nodig om te blijven staan op de dam. Het doel is om zo veel mogelijk boomstammen uit de dam te duwen zonder dat de beaver valt. *Plantoy's, 1-4 spelers, vanaf 3 jaar, € 25,95*

Duurzame spelletjes voor kinderen

VERANTWOORD Wat een spel echt duurzaam maakt? Dat ermee gespeeld wordt.

Tekst **Carlijn Vis**

Veel ouders klagen na de feestdagen over de hoeveelheid goedkoop plastic speelgoed die het huis binnen is geslopen. Voor een deel hebben ze daar geen invloed op - Sint die op de crèche plastic tractoren uitdeelt, grootouders die cadeautjes kopen bij Action. Wil je dit jaar een duurzaam spel cadeau geven, dan zijn er een aantal punten waar je op kunt letten. Mariska Joustra, expert circulaire economie bij voorlichtingsorganisatie Milieu Centraal: „Kies een spel dat niet of moeilijk stuk kan en dat je kan doorgeven of verkopen als je kind ermee uitgespeeld is.” Houten speelgoed is stevig, en is bij voorkeur gemaakt van hout met een keurmerk (zoals FSC, op keurmerkenwijzer.nl vind je een langere lijst). Als een spel van een kleine producent geen keurmerk heeft, betekent het niet meteen dat het niet duurzaam is, zegt Jous-

tra. „Een certificeringstraject kost geld. Sommige speelgoedfabrikanten laten op hun website zien wat ze doen om bewuster te produceren, daar kun je dus ook een en ander na gaan.”

Hoe kun je als consument beoordelen waar een spel is geproduceerd, onder welke omstandigheden, en hoe het naar de winkel is gekomen? De impact van productie en vervoer kun je bepalen met behulp van een LCA, een Life Cycle Analysis, een rekenmethode om de milieubelasting van een product te bepalen. Joustra: „Het is ondoenlijk om dit voor alle soorten spellen uit te voeren. Winkel lokaal en ga er met de fiets naartoe.” Want een duurzaam geproduceerd bordspel online bestellen brengt door de bezorging aan huis extra CO₂-uitstoot met zich mee. Koop je toch online, dan is de milieuvriendelijkste optie de bestelling bij een af-

haalpunt te laten bezorgen en het daar lopend of met de fiets op te halen.

„Wat een spel echt duurzaam maakt - „Het is een cliché” - is dat ermee wordt gespeeld. Veel cadeaus belanden in een hoekje of een overvolle speelgoedmand. „20 procent van de Nederlanders gooit wel eens een cadeau weg. Bij jongeren tussen 18 en 25 jaar is dat zelfs 42 procent. Vraag om iemands verlanglijstje, dan geef je geen ongewenst cadeau.”

Het meest duurzame spel, zegt Joustra, is tweedehands. Via Marktplaats, kringloopwinkels, speelgoedruilmarkten, speciale Facebookpagina's of de Swip Swap-app zijn de opties eindeloos. Let dan wel op dat je er niet te ver voor moet reizen. „Als je Stratego tweedehands koopt maar er vervolgens ver voor moet rijden, doe je de gewonnen milieu-impact teniet.”